

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ ЗАЙНЯТОСТІ НА СЕЛІ

О.В. Скидан, к. е. н., доцент

Житомирський національний агроєкологічний університет

Досліджено проблеми зайнятості сільського населення і розробці науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення соціально-трудових відносин в аграрній сфері за ринкових умов. Розроблено рекомендації щодо забезпечення зайнятості сільського населення, адекватні особливостям ринкової трансформації економіки.

Постановка проблеми. У період ринкової трансформації аграрної сфери не було активовано у достатній мірі дієвих механізмів, спроможних впливати на підтримку ефективної зайнятості. Наразі потрібні сучасні важелі регулювання сільського ринку праці, які матимуть як характер окремої складової соціальної політики, так і «вбудовуватимуться» у якості елементів в інвестиційну, кредитно-фінансову, податкову та інші напрями економічної політики держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти проблеми зайнятості сільського населення досліджені у працях ряду вітчизняних вчених, зокрема: Амосова О.Ю. [1], Афендікової Н.О. [2], Герчанівської С.В. [3], Загвойської О.В. [4] та ін. Проте комплексний підхід до вирішення проблеми забезпечення зайнятості на селі залишається недостатньо розробленим, що вимагає проведення подальших досліджень у вказаному актуальному напрямі.

Мета дослідження. Метою дослідження є ідентифікація та оцінка сучасних проблем зайнятості сільського населення та формування на цій основі напрямів політики забезпечення зайнятості сільського населення в Україні.

Виклад основного матеріалу. Якісні характеристики трудових ресурсів, що формують основу людського капіталу, є ключовими чинниками ефективного розвитку агропродовольчої сфери країни. Політика у сфері сільської зайнятості реалізується шляхом розробки та реалізації регіональних стратегій і вироблених на їх основі цільових програм розвитку зайнятості, які формуються з урахуванням інтересів усіх суб'єктів зайнятості. При цьому важливим є забезпечення тісної взаємодії та співпраці останніх, що стане основою для вироблення конструктивних рішень.

Програмні заходи розробляються з урахуванням поточної ситуації на ринку праці та ймовірних прогнозів його розвитку. Створення динамічного ринку праці потребує комплексної діяльності за широким спектром напрямів, базовими з яких є працевлаштування незайнятих, їх соціальна адаптація та психологічна підтримка,

професійне навчання та консультування, підтримка підприємництва і самозайнятості, стимулювання розвитку альтернативних видів зайнятості на селі тощо.

В сучасних умовах динамічно зростає значення інформаційної складової соціально-економічного розвитку. У цьому контексті не є винятком і питання реалізації політики сільської зайнятості, яка потребує відповідного інформаційного забезпечення, система якого включатиме оперативну інформацію щодо чисельності безробітних і якісних характеристик вакантних місць на відповідній території. Створення такої системи сприятиме виникненню позитивних зовнішніх ефектів, пов'язаних з особливостями поширення інформації, – мережевих зовнішніх ефектів, оскільки попит на послуги такої інформаційної системи зростатиме із збільшенням масштабів охоплення нею територіального ринку праці.

Ключовим напрямом розвитку ринку праці на селі є активізація різноманітних форм малого бізнесу, як джерела створення нових робочих місць та самозайнятості в особистих селянських господарствах. Останні є найбільш стійкою формою господарювання на селі. Всебічна підтримка розвитку особистих селянських господарств є одним з пріоритетних завдань аграрної політики держави. Така політика має забезпечити динамічний розвиток вказаних господарств, трансформацію найбільш активних з них в підприємницькі структури.

Окремим напрямом аграрної політики сільської зайнятості має стати сприяння розвитку альтернативної зайнятості сільського населення. Стимулювання та підтримка розвитку альтернативних видів зайнятості у сільській місцевості потребує організації адекватного інформаційно-консультативного забезпечення, що реалізується у вигляді розвитку інституту дорадництва на селі, у сферу обов'язків якого входить надання дорадчих послуг щодо можливостей розвитку різних видів альтернативного підприємництва в сільській місцевості; методів, форм і сучасних технологій господарювання; формування практичних навичок прибуткового ведення господарства; забезпечення якості і безпеки продукції; врегулювання відносин власності на майно, землю, їх ефективне використання у господарській діяльності; порядку одержання державної допомоги, інвестиційних, кредитних та інших видів ресурсів; можливостей застосування ресурсо- і енергозберігаючих технологій, альтернативних видів палива, відновлюваних джерел енергії.

Висновки. Таким чином, регулювання ринку праці на селі є процесом цілеспрямованого впливу з допомогою комплексної системи державних і недержавних заходів на основні параметри ринку праці з метою забезпечення максимальної ефективної зайнятості сільського населення. Монофункціональність ринку праці на селі висуває в ряд

пріоритетних заходів щодо його диверсифікації, насамперед, шляхом розвитку альтернативних видів зайнятості та забезпечення динамічного розвитку особистих селянських господарств.

Список використаних джерел

1. Амосов О.Ю. Формування продуктивної зайнятості сільського населення шляхом розвитку підприємництва та інтеграції його в міжнародний ринок: автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.09.02 / НАН України; НДЦ з проблем зайнятості населення та ринку праці. – К., 1997. – 37 с.

2. Афендікова Н.О. Макроекономічний механізм забезпечення зайнятості сільського населення: дис... канд. екон. наук: 08.01.01 / Дніпропетровський держ. аграрний ун-т. – Запоріжжя, 2005. – 189 с.

3. Герчанівська С.В. Маркетингове забезпечення зайнятості економічно активного населення в аграрній сфері: дис... канд. екон. наук: 08.07.02 / Національний аграрний ун-т. – К., 2006. – 218 с.

4. Загвойська О.В. Державне регулювання зайнятості сільського населення в умовах реформування аграрного сектора економіки: Автореф. дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / Національна академія держ. управління при Президентові України. – К., 2006. – 20 с.